

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

Behovsstyrd vård (SOU 2026:38)

(S2026/01367)

Utredningens förslag och bedömningar skulle i en förlängning kunna få effekter för enskilda utifrån ett socialförsäkringsperspektiv. Mot denna bakgrund lämnas följande synpunkter.

7.2.4 Fler patienter och fler delar av vårdkedjan inkluderas i den nya vårdgarantin

Att inkludera fler delar av vårdprocessen och förkorta tidsgränserna bör kunna få positiva effekter bland annat i form av att Försäkringskassans arbete med rehabilitering och samordning kan påbörjas tidigare.

Utredningen noterar att om de föreslagna förändringarna av vårdgarantin skulle leda till en undanträngning av planerade uppföljningar så kan det riskera att drabba kroniskt sjuka patienter (s. 165). Försäkringskassan ser att en sådan undanträngning även riskerar att drabba personer med varaktiga funktionsnedsättningar.

10.7 Behov av en sammanhållen utvärdering

Försäkringskassan delar utredningens bedömning att konsekvenserna av en ny vårdgaranti behöver utvärderas. Myndigheten anser dock att det inte är tillräckligt att en sådan utvärdering enbart görs ur ett hälso- och sjukvårds- eller patientperspektiv. Konsekvenserna behöver också utvärderas ur ett socialförsäkringsperspektiv.

Underlag från planerade uppföljningar kan vara av stor betydelse för Försäkringskassans hantering av socialförsäkringsförmåner där det finns behov av att följa upp eventuella förändringar i de försäkrades funktions- eller arbetsförmåga. Det kan till exempel gälla sjukpenning, sjukersättning eller assistansersättning. Därför skulle fördröjda planerade uppföljningar kunna ge negativa effekter för enskilda i förhållande till socialförsäkringen. Det riskerar att bli särskilt problematiskt för personer som är beroende av socialförsäkringsförmåner för hela eller delar av sin försörjning eller för sin dagliga livsföring. Om enskildas planerade uppföljningar inom hälso- och sjukvården fördröjs kan det medföra behov av att hämta in underlag från andra aktörer. Det går dock inte alltid att ersätta underlag från hälso- och sjukvården med underlag från andra aktörer. Fördröjda planerade uppföljningar riskerar att få effekter i form av att rehabiliteringsinsatser fördröjs och längre handläggningstider hos Försäkringskassan.

En annan eventuell undanträngningseffekt som bör analyseras är om och i så fall hur den nya vårdgarantin påverkar arbetet med att besvara frågor från och komplettera underlag till Försäkringskassan.

14.8.2 Enhetliga avgifter stärker principen om vård på lika villkor

Förändrade avgifter för hjälpmedel och hälso- och sjukvård kan få konsekvenser för socialförsäkringsområdet. Exempelvis kan enhetliga avgifter inom hälso- och sjukvården

påverka förutsättningarna för merkostnadsersättning, både vad gäller rätten till förmånen och med vilken nivå den ska utges.

Eventuella förändringar i gränssnittet mellan hälso- och sjukvårdens avgifter och socialförsäkringens ersättningssystem är därför viktiga att uppmärksamma och analysera. För det fall att regeringen agerar efter utredningens bedömning och tillsätter en utredning om hur kostnader kopplade till hjälpmedel och hjälpmedelsförskrivning kan införlivas i ett högkostnadsskydd bör det alltså ingå i den utredningens uppdrag att analysera eventuella konsekvenser för enskilda vad gäller socialförsäkringsförmåner.

Försäkringskassan har inte några synpunkter på förslagen i övrigt.

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande rättschef Moa Beijer i närvaro av och rättslig expert Maria Bergström, den senare som föredragande.

Moa Beijer

Maria Bergström